

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№6(6)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 114 sahifa,
22-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

“Kitobxonlar klubi” modelining ingliz tili to‘garak mashg‘ulotlarida o‘quvchilarning kognitiv kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	10
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Bo‘lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatida suggestiv yondashuvning o‘rni	14
Arolov Davronjon Davlataliyevich	
Akmeologik yondashuv asosida maktabgacha ta‘lim direktor o‘rinbosarlarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmini takomillashtirish	19
Asatullayeva Sitora Dilmurod qizi	
Hozirgi o‘zbek tilida neologizmlarning tarixi va bugungi kun taraqqiyoti.....	22
Bektosheva Mehinbonu Abdumalik qizi	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotlari bolalarida jamoada ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	26
Djurayeva Dilfuza Nuriddin qizi	
Korpus lingvistikasi vositalari yordamida bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarining til tahlili ko‘nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	30
Eshonqulova Sarvinoz Yashinovna	
Talabalarning shaxsiy sifatlarini rivojlantirishda sun‘iy intellektning o‘rni va ahamiyati.....	35
Hojiyeva Nasiba Bahodirovna	
Logopedik mashg‘ulotlarni tashkil etish va rejalashtirish moduliga oid mustaqil ta‘lim topshiriqlarini integrativ modellashtirishning innovatsion texnologiyalari.....	39
Ibroximova O‘g‘iloy Inomjon qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida ortiqcha vaznli bolalarga differensial yondashuvning ahamiyati	43
Yuldashev Bobirjon Noibjon o‘g‘li	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotida xalq og‘zaki ijodi vositasida bolalarning axloqiy sifatlarini shakllantirishning ahamiyati.....	48
Muradxanova Munisaxon Ikrom qizi	
Bo‘lajak psixologlarda altruistik xulq motivlarini rivojlantirishning psixologik imkoniyatlari	54
Nusratova Mexriniso Baxshilloevna	
Inklyuziv ta‘lim tushunchasi va uning zamonaviy pedagogik paradigmalar tizimidagi o‘rni.....	59
Pulatova Dilfuza Azamkulovna	
Magistrlarda “Imposter sindromi”ni yengish orqali kreativ salohiyatni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari.....	66
Qayumov Baxtiyor Zokirjon o‘g‘li	
Kichik maktab yoshidagi bolalar nutqining fonematik rivojlanishi	70
Qurbonova Sevara Suyunovna	
Mikrobiologiya ta‘limida individual pedagogik texnologiyalarni joriy etish mexanizmlari	74
Raxmatov Oxunjon Soibjonovich	
“Estetik tarbiya”, “kreativ kompetensiya”, “estetik tarbiya mexanizmlari” tushunchalarining konseptual asoslari.....	79
Saidova Feruza Akramovna	
Zamonaviy ta‘lim jarayonida neyropedagogika yordamida nutqiy ko‘nikmalarni rivojlantirish.....	84
Sidiqova Yulduz Sobirovna	
“So‘nggi jadid” Begali Qosimovning ilmiy-pedagogik merosi.....	88
Toxirova Dilshoda Inom qizi	
Ona tili darslarida o‘qib tushunish ko‘nikmasini rivojlantiruvchi mashq va topshiriqlar ustida ishlash	92
Turg‘unova Nilufar Muxiddin qizi	
Ingliz, golland va o‘zbek tillaridagi frazeologizmlarning lingvostatistik xususiyatlari.....	96
Xaydarova Go‘zalxon	

Maktabgacha yoshdagi bolalarda hayotiy kompetensiyalarni shakllantirishda yumshoq ko'nikmalarning ahamiyati.....	101
Xolmatova Dilshoda Sherali qizi	
Farzandlarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda oilaning pedagogik imkoniyatlari	105
Yusupova Diloromxon Sabirdjanovna	
Yoshlarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish orqali sotsial manipulyativ ta'sirlarga psixologik barqarorlikni shakllantirish.....	109
Qosimova Sarvinoz Baxtiyorovna	

AKMEOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA MAKTABGACHA TA'LIM DIREKTOR O'RINBOSARLARINING KASBIY KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH

Asatullayeva Sitora Dilmurod qizi

Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktori va mutaxassislarni
qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish institute
1-kurs tayanch doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkiloti direktor o'rinbosarlarining kasbiy kompetensiyasini akmeologik yondashuv asosida rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari yoritiladi. Akmeologik yondashuvning mazmun-mohiyati, uning boshqaruv faoliyatidagi ahamiyati, rahbarlik kompetensiyalarini takomillashtirish mexanizmlari hamda uzluksiz kasbiy rivojlanishni ta'minlovchi omillar tahlil qilinadi.

Maqolada refleksiya, innovatsion boshqaruv, mentorlik, raqamli kompetensiyalar va strategik rejalashtirish vositasida direktor o'rinbosarlarining boshqaruv samaradorligini oshirish yo'llari asoslab berilgan. Shuningdek, maktabgacha ta'lim tizimida rahbar kadrlarning kasbiy yetukligini ta'minlash va boshqaruv sifatini oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: akmeologiya, akmeologik yondashuv, kasbiy kompetensiya, maktabgacha ta'lim, direktor o'rinbosari, strategik boshqaruv, refleksiya, innovatsiya, liderlik, uzluksiz kasbiy rivojlanish.

Abstract: This article examines the theoretical and practical aspects of developing the professional competence of deputy directors of preschool educational organizations through an acmeological approach. It explores the essence of the acmeological approach, its significance in educational management, and the mechanisms for enhancing managerial competencies and supporting continuous professional development.

Particular attention is paid to the roles of reflection, innovative management, mentoring, digital competencies, and strategic planning in improving the effectiveness of deputy directors. The paper also provides practical recommendations for fostering professional excellence among educational leaders and enhancing the quality of management within preschool education institutions.

Key words: acmeology, acmeological approach, professional competence, preschool education, deputy director, strategic management, reflection, innovation, leadership, continuous professional development.

Аннотация: В данной статье рассматриваются теоретические и практические аспекты развития профессиональной компетентности заместителей директоров дошкольных образовательных организаций на основе акмеологического подхода. Раскрываются сущность и содержание акмеологического подхода, его значение в управленческой деятельности, а также механизмы совершенствования управленческих компетенций и факторы, обеспечивающие непрерывное профессиональное развитие.

Особое внимание уделяется роли рефлексии, инновационного управления, наставничества, цифровых компетенций и стратегического планирования в повышении эффективности деятельности заместителей директоров. В статье представлены практические рекомендации, направленные на достижение профессиональной зрелости руководящих кадров и повышение качества управления в системе дошкольного образования.

Ключевые слова: акмеология, акмеологический подход, профессиональная компетентность, дошкольное образование, заместитель директора, стратегическое управление, рефлексия, инновации, лидерство, непрерывное профессиональное развитие.

KIRISH

Maktabgacha ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida boshqaruv sifati muhim omil hisoblanadi. Direktor o'rinbosarlari pedagogik jarayonni muvofiqlashtirish, xodimlarni qo'llab-quvvatlash, ichki nazoratni amalga oshirish va ta'lim sifatini oshirishda asosiy bo'g'inlardan biridir. Shu sababli ularning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida tashkil etilishi dolzarb masaladir.

Akmeologik yondashuv insonning kasbiy yetuklik cho'qqisiga erishish qonuniyatlarini o'rganadi va shaxsning o'z imkoniyatlarini maksimal darajada namoyon etishiga xizmat qiladi. Ushbu yondashuv rahbarlarning faqat bilimini emas, balki motivatsiyasi, refleksiv qobiliyati, ijodkorligi, kommunikativ madaniyati va strategik fikrlashini ham rivojlantirishni nazarda tutadi.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktor o'rinbosarining kasbiy kompetensiyasi bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lgan bir necha komponentlardan iborat. Ular qatoriga boshqaruv kompetensiyasi, pedagogik kompetensiya, kommunikativ kompetensiya, axborot-kommunikatsion kompetensiya, innovatsion kompetensiya hamda refleksiv kompetensiyalar kiradi. Mazkur kompetensiyalar rahbarning kasbiy faoliyatini samarali tashkil etish, pedagogik jamoani boshqarish va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Akmeologik yondashuv ushbu kompetensiyalarni rivojlantirishda shaxsning ichki imkoniyatlari, motivatsiyasi va o'zini o'zi takomillashtirishga bo'lgan ehtiyojini asosiy omil sifatida qaraydi. Shu jihatdan direktor o'rinbosarining kasbiy rivojlanishi nafaqat tashqi ta'lim dasturlari, balki o'z ustida muntazam ishlashi orqali ham ta'minlanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Akmeologik yondashuv XX asrning ikkinchi yarmida insonning kasbiy va shaxsiy yetuklikka erishish qonuniyatlarini o'rganuvchi mustaqil ilmiy yo'nalish sifatida shakllandi. Mazkur yo'nalishning nazariy asoslari A.A. Derkach, N.V. Kuzmina, A.A. Bodalev, V.G. Zazikin kabi olimlarning ilmiy tadqiqotlarida keng yoritilgan. Ularning fikricha, akmeologiya shaxsning kasbiy faoliyatdagi eng yuqori natijalarga erishish omillari, mexanizmlari va shart-sharoitlarini o'rganadi.

A.A. Derkach kasbiy yetuklikni mutaxassisning o'z kasbiy faoliyatida yuqori natijalarga erishishi, innovatsion yondashuvlarni qo'llashi hamda o'zini doimiy ravishda rivojlantirib borishi bilan izohlaydi. N.V. Kuzmina esa pedagogik faoliyatda professionalizmni shakllantirishning asosiy mezonini sifatida pedagogning refleksiv qobiliyatlari va ijodiy salohiyatini ko'rsatadi.

Kasbiy kompetensiya masalalari A.K. Markova, I.A. Zimnyaya, V.A. Slastenin va boshqa tadqiqotchilar tomonidan o'rganilgan. A.K. Markova kasbiy kompetensiyani mutaxassisning bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy sifatlarining integrallashgan tizimi sifatida talqin qiladi. Zamonaviy tadqiqotlarda kompetensiyaviy yondashuv rahbar kadrlarning kasbiy rivojlanishida muhim metodologik asos sifatida e'tirof etilmoqda.

Maktabgacha ta'lim tizimida rahbarlarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish masalalariga UNESCO, OECD hamda boshqa xalqaro tashkilotlarning tadqiqotlarida ham alohida e'tibor qaratilgan. Xususan, OECDning "Starting Strong" hisobotlarida ta'lim tashkiloti rahbarlarining liderlik kompetensiyalari ta'lim sifati va pedagoglar faoliyati samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatishi ta'kidlangan.

O'zbekistonlik olimlar tomonidan ham maktabgacha ta'lim tizimini boshqarish, pedagogik menejment va rahbar kadrlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish bo'yicha qator ilmiy tadqiqotlar amalga oshirilgan. Biroq maktabgacha ta'lim tashkiloti direktor o'rinbosarlarining kasbiy kompetensiyasini aynan akmeologik yondashuv asosida rivojlantirish masalasi yetarli darajada tadqiq etilmaganligi mazkur tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot maktabgacha ta'lim tashkiloti direktor o'rinbosarlarining kasbiy kompetentligini akmeologik yondashuv asosida rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari hamda amaliy mexanizmlarini aniqlashga qaratildi. Tadqiqotning metodologik negizini akmeologik, kompetensiyaviy, tizimli va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvlar tashkil etdi. Ushbu yondashuvlar direktor o'rinbosarlarining kasbiy rivojlanishini yaxlit tizim sifatida o'rganish, uning tarkibiy komponentlari va rivojlanish omillarini aniqlash imkonini berdi.

Tadqiqot jarayonida ilmiy-pedagogik, psixologik va metodik adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy-tahliliy o'rganish, tizimlashtirish va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Shuningdek, direktor o'rinbosarlarining kasbiy faoliyatini o'rganish maqsadida kuzatish, so'rovnomalar, suhbat hamda ekspert baholash metodlari qo'llanildi.

Tadqiqot doirasida direktor o'rinbosarlarining kasbiy kompetentligi boshqaruv, pedagogik, kommunikativ, innovatsion, axborot-kommunikatsion va refleksiv kompetensiyalar mezonlari asosida baholandi. Mazkur mezonlar kasbiy faoliyatning samaradorligi, boshqaruv qarorlarini qabul qilish qobiliyati, pedagogik jarayonlarni

muvoqilashtirish, innovatsion faoliyatga tayyorlik, raqamli texnologiyalardan foydalanish hamda kasbiy o'zini o'zi tahlil qilish ko'nikmalarini aniqlashga xizmat qildi.

Tadqiqot natijalarini qayta ishlash va talqin etishda sifat tahlili, qiyosiy tahlil, mantiqiy umumlashtirish hamda ilmiy interpretatsiya usullaridan foydalanildi. Olingan natijalar asosida maktabgacha ta'lim tashkiloti direktor o'rinbosarlarining kasbiy kompetentligini akmeologik yondashuv asosida rivojlantirishga qaratilgan ilmiy asoslangan amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maktabgacha ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida boshqaruv sifati muhim omil hisoblanadi. Direktor o'rinbosarlari pedagogik jarayonni muvoqilashtirish, xodimlarni qo'llab-quvvatlash, ichki nazoratni amalga oshirish va ta'lim sifatini oshirishda asosiy bo'g'inlardan biridir. Shu sababli ularning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida tashkil etilishi dolzarb masaladir.

Akmeologik yondashuv insonning kasbiy yetuklik cho'qqisiga erishish qonuniyatlarini o'rganadi va shaxsning o'z imkoniyatlarini maksimal darajada namoyon etishiga xizmat qiladi. Ushbu yondashuv rahbarlarning faqat bilimni emas, balki motivatsiyasi, refleksiv qobiliyati, ijodkorligi, kommunikativ madaniyati va strategik fikrlashini ham rivojlantirishni nazarda tutadi.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktor o'rinbosarining kasbiy kompetensiyasi bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lgan bir necha komponentlardan iborat. Ular qatoriga boshqaruv kompetensiyasi, pedagogik kompetensiya, kommunikativ kompetensiya, axborot-kommunikatsion kompetensiya, innovatsion kompetensiya hamda refleksiv kompetensiyalar kiradi. Mazkur kompetensiyalar rahbarning kasbiy faoliyatini samarali tashkil etish, pedagogik jamoani boshqarish va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Akmeologik yondashuv ushbu kompetensiyalarni rivojlantirishda shaxsning ichki imkoniyatlari, motivatsiyasi va o'zini o'zi takomillashtirishga bo'lgan ehtiyojini asosiy omil sifatida qaraydi. Shu jihatdan direktor o'rinbosarining kasbiy rivojlanishi nafaqat tashqi ta'lim dasturlari, balki o'z ustida muntazam ishlashi orqali ham ta'minlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. - Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi PF-60-son Farmon. - Toshkent, 2022.
3. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi. - Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, 2022.
4. Деркач А.А., Зазыкин В.Г. Акмеология: Учебное пособие. - Санкт-Петербург: Питер, 2003.
5. UNESCO. Right to Pre-Primary Education: A Global Study. - Paris: UNESCO Publishing, 2021.
6. OECD. Starting Strong VI: Supporting Meaningful Interactions in Early Childhood Education and Care. - Paris: OECD Publishing, 2021.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(6)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.